KURUCUSU VE BAŞ MUHARRİRİ ESAT ADİL MÜSTECABİ

GERÇEK

DÂVÂMIZ : DEMOKRASİ
İDEALİMİZ : SOSYALİZM
REHBERİMİZ : MİLLÎ REALİTE

Yıl: 1 — Sayı: 12 ★ Fiyatı 10 Kuruş ★ HAFTALIK, SOSYALİST, SİYASÎ GAZETE ★ 10 - Mayıs - 950 Çarşamba

7 Mayıs 1884

Türk demokrasisinin ilk mücahitlerinden büyük halk dostu Mithat Paşa, Abdülhamidin gizli bir emrile, sürgün bulunduğu Taif zindanında boğdurulmuştu. Bu cinayetin işlendiği tarih: 7 Mayıs 1884 dür.

İlk Türk anayasasını hazırlayan, Türkiyenin ilk parlâmentosunu kurduran, memleketimizde ilk defa tarım kredi kooperatifini, yâni bugünkü Ziraat Bankasını kuran ve milletimize kurtuluş yolunun güzergâhını çizen bu büyük devlet adamının hâtırasını ve onun eşsiz mücadelelerini, Türk Sosyalistleri adına saygı ile anarız.

Nazım Hikmetin açlıktan ölmesi Adalet ve Edebiyat tarihimiz için bir şerefsizlik olur

Adalet mukaddestir. Budan kimsenin şüphesi yok. Fakat adalet, bir içtimaî hey'etin muayyen bir zamanda ve muayyen şartlar içinde kabul ettiği kaidelerden ibarettir.

Bu milletin son on üç yıllık hayatında muazzam değişiklikler oldu. Ve dünün birçok sistemleri ve kaideleri bu gün merdut bir hale geldi. Nâzım Hikmeti mahkûm eden siyasî ve hukukî zihniyet bugünkü demokrasi anlayışiyle telif edilemez bir haldedir.

Şu halde, dün adalet olan bir anlayış, bu gün bir haksızlık; bir zulüm telâkkî edilebilir. Bu sebeple de büyük millî şairimizin dâvasının yeniden görülmesinde veya kanun yolu ile geri kalan cezasının bağışlanmasında kat'î bir zaruret hasıl olmuştur.

Türk milletinin tarihi, âtıfet ve ulûvvücenaplık destanlariyle doludur. Bu haksızlığı düzeltmek ve değişmiş olan siyasî adalet ölçüleri karşısında eski bir kararı yeniden gözden geçirmek ceza hukuku felsefesinin en kat'î icaplarındandır.

Nâzım Hikmeti ölüme terk etmekle Türk adaleti çok şeyler kaybetmiş olur. Bu büyük şairimizin ölümü, millî prestişimizi, dünya muvacehesinde zedeler, karartır.

Devlet Reisinden, hükûmetimizden ve bütün siyasî parti şeflerinden bu trajik ölümü önlemelerini ve bu müthiş ıztırabın devamına daha fazla seyirci kalmamalarını rica ediyoruz.

EYNE VAN, EYNE BOZ BEYGİR !

Siyasî kaprislerinden ve şahsî menfaat ve emellerinden başka dâvaları olmayanların bu milleti, saadet ve selâmete ulaştırmalarına imkân yoktur.

Yazan: Esat Âdil MÜSTECABİ

Burjuva partilerinin seçim propagandalarını dinledik, beyannamelerini okuduk. Memleketin hali de malûmumuzdur.

14 Mayıs, bu partilerden birine iktidarı kazandıracak. Kazanan hangisi olursa olsun bir siyasî edebiyattan başka birşey olmayan vaadlerinin hiç birisi, sosyal ve ekonomik bir kalkınma yaratamıyacağından milletin yeni bir ye'se düşmesini önlemek mümkün olamıyacaktır.

Bugünkü siyasi edebiyat hepimize şu fıkrayı hatırlatabilir: "Boz ve cılız bir ata binmiş bir yolcuya sormuşlar: Nereye gidiyorsun? Yolcu cevap vermiş: Van'a.. İçlerinden birisi düşünmüş, at cılız, Van uzak. Yolcunun Van'a ulaşması müşkül. Kendi kendine söylenmiş: Eyne Van, Eyne boz beygir!"

Devlet bütçesi, nekadar tasarruf yolu tutulursa tutulsun vaadleri yerine getirmeye asla elverişli değildir. Bir milletin zenginliği istihsal kudretlerine ve istihsalin tanzimi imkânlarına bağlıdır.

Türkiyenin millî gelirinin ancak yarısını toprak hasılatı veriyor. Bu da gayri safi olmak üzere. Üç buçuk milyardan ibarettir. On beş milyon halkın geçimi, vergileri, her türlü istihsal ve işletme masrafları bunun içindedir. Yılda nüfus başına düşen 233 lira ile köylü kendini, hayvanını besleyecek, vergisini verecek, ve gelecek yılın istihsal masraflarını da yine bu paradan ödeyecektir.

Hükûmet de, bu gelire dayanan bütçesini ayarlayacak ve büyük icraatını başaracak, milleti selâmet ve saadete ulaştıracaktır. Eyne Van, eyne boz beygir!

Geriye kalan üç buçuk milyar da toprak ekonomisinin dışında kalan ticaret, sanayi, münakale ve diğer çeşitli istihsal kaynaklarının hasılatıdır.

Bu da nüfus başına yılda 700 liradan ibarettir. Türkiyenin sanayii, ticareti, münakelesi bu gayri safi gelir ile tanzim olunacak, geriye kalan beş milyon halk yine bu gelir ile geçinecektir.

Büyük sanayi kalkınma projeleri, büyük imar plânları işte hep bu iki adet üçer buçuk milyarlık gayri safi gelir ile başarılacaktır. Eyne Van, eyne boz beygir!

Demokrasi, hiç şüphesiz milletler için bir kurtuluş ve saadet yoludur. Fakat siyasi demokrasi kültüre, iktisadî demokrasi ise içtimaî ıslahata dayanır.

Bütün siyasî partiler, milletin şuurla vereceği oy'lara güvenmektedirler. Oy vermek demek, millî iradeyi bilerek ve muayyen bir maksada göre kullanmak demektir. Bilginin en asgarisi okur yazarlıktır. Halbuki Türkiyenin okur yazar nispeti % 20 den ibarettir. Geri kalan % 80 in "Kara cümlesi" bozuk değil, yoktur. Yani seçmenlerin onda sekizi okumadan, bilmeden oy verecektir. Ve bu cehalet içinde siyasi demokrasiye ulaşılacağını sanıyoruz: Eyne Van, eyne boz beygir!

Türk milletine hizmet etmek iddiasında olanlar, her şeyden evvel bu milleti sevmesini ve ona acımasını öğrenmelidirler. Siyasî kaprislerinden ve şahsî menfaat ve emellerinden başka dâvaları olmayanların bu milleti selâmet ve saadete ulaştırmalarına imkân yoktur. İçtimai ıslahat namına, siyasi edebiyattan başka, bu güne kadar tek bir cümle sarf edememiş olanların yolu Van'dan daha uzak, ellerindeki vasıta, boz beygirden daha cılız olan bu siyasî rehberlere soruyoruz: Yolcu nereye? Yolcu gurur ve haşmetle cevap veriyor: Millî selâmete ve millî saadete!

Haklı olarak üzülüyor ve bu üzüntü ile kendi kendimize söyleniyoruz: Eyne Van, eyne boz beygir!

FARİS ERKMAN ÖLDÜ

Son dakikada aldığımız bu kara haberi, okuyucularımıza derin bir teessür içinde bildiriyoruz.

Faris Erkman, bu milletin ıztıraplarını insanca duymuş ve insanca aksettirmiş mütefekkir bir san'atkârımızdı.

Onun aramızdan ebediyen ayrılmış olması, kültür ve san'at hayatımızda telâfisi müşkül bir boşluk yaratmıştır.

Faris'in hayatı, mahrumiyetler içinde geçmiş, ideali uğruna bir çok ıztıraplara hayret verici bir nikbinlik içinde katlanmıştır.

Onun nazarında san'at; her şeyden evvel olgun bir kültürün ve aksiyonun ifadesi idi.

Onun san'atı, Türk milletinin kültür ve refah mücadelesi saflarında yer almış bir "Er" idi.

"Gerçek" Faris Erkman'ın namuslu mücadele hayatını saygı ile anar.

14 MAYIS

Türk milleti siyasî olgunluğunu ispat etmek için elinden geleni yapmıştır.

Partilerin, asıl hüviyetleri ve milletle olan münasebetleri meclis içindeki faaliyetlerile belli olacaktır.

14 Mayıs mücadelenin sonu değil, başlangıcıdır.

Hele millet, 14 Mayıs'tan ötesini bir görebilsin!

İBRET TAŞI

ANA IZTIRABI

Nâzım'ın ihtiyar ve san'atkâr annesi, oğlunun açlık grevine katılarak analık vazifesinin en asil tezahürünü göstermiş ve Türk milletinden oğlu için "Adalet" istemiştir.

Ananın, oğlunu kurtarma uğruna giriştiği bu medenî mücadele her nedense, zabıtanın müdaha'esi ile karşılaşmıştır.

Milletten adalet istemenin yasak olmadığını belirtiriz.

Sosyalizmin Ana Hatları

10 - Köylüler ve Sosyalizm

Türkiyede, sosyalizmin zafer veya mağlûbiyeti işçi sınıfının gayret derecesine ve köylülerin hareket tarzına bağlıdır.

Sosyalist politikanın temel taşlarından biri de, toprak ekonomisine bağlı olan köylüler meselesidir.

Sosyalizm, köylü ile işçiyi tek bir dâva kadrosu sayar. Sosyal mücadelede işçi köylünün rehberi, köylü ise, işçinin ayrılmaz bir mütefekkirdir.

İşçi sınıfı için bu "İttifak" son derece mühimdir. İşçi sınıfı ile köylü kitlesi arasında iş beraberliği, mücadele beraberliği kuramamış olan memleketlerin sosyalizm dâvası çürük ve temelsizdir.

Köylü kitlesinin sosyal ve ekonomik ehemmiyetini belirten sebepler şunlardır:

1 — Dünyanın bütün memleketlerinde, hattâ iktisadî bakımdan en çok gelişmiş olan memleketlerde bile köylüler, emekçi halkın esaslı bir kısmını teşkil ederler.

Meselâ Türkiyede, genel nüfusun %79,8 ini çalışan nüfusun ise % 82 sini köylüler teşkil etmektedir. İşçi sınıfı ise, çalışan nüfusun ancak % 8 idir.

Türkiyede topraksız köylü sayısı altı milyona yakındır. Bunlara tam toprak işçisi denebilir. İki milyondan fazla da başkasının toprağını ortaklama işleten ve yarıcı adını taşıyan köylü vardır.

Fransada istihsale iştirak eden köylülerin sayısı sekiz milyona yakındır. Bunun iki milyon üç yüzbini toprak işçisi üç yüzbini yarıcıdır. Bir milyon iki yüzbini büyük toprak sahibi, dört milyon kadarı da küçük ve orta çapta toprak sahibidir.

Diğer memleketlerin bir çoğunda da köylüler emekçi sınıfının daima çoğunluğunu teşkil etmektedir.

Şu halde, emekçilerin kurtuluş dâvasına köylülerin katılmaması halinde müspet bir neticee elde etmeğe imkân yoktur.

2 — Kapitalist nizamın kurulduğu gündenberi köylüler, proleterya ile burjuvazi ve sonra proleterya ile kapitalistler arasındaki mücadelelerde daima ağırlık noktasını teşkil ederek, zaferi iltihak ettikleri tarafa kazandırmışlardır.

Türk sosyalistlerinin hayale kapılmamaları ve şu gerçeği iyice kavramaları lâzımdır:

Ekseriyeti küçük mülkiyete ifratla bağlı olan köylü "zincirlerinden başka kaybedecek bir şeyleri olmayan" işçiler gibi değişmez bir prensip hareketine malik değildirler.

Büyük sermayeden nefret eden köylüler, kapitalist sistemin devamına taraftardır ve zannederler ki, bu sistem içinde mülklerini korumak ve hattâ biraz da büyütmek, geliştirmek mümkün olacaktır.

Köylünün bir taraftan büyük sermayenin istismarından kurtulma arzusu, diğer taraftan küçük mülkiyet bağlılığı onları sosyal mücadele alanında, kat'i ve muayyen bir yol tutmaktan alıkoymaktadır. Çok defa emekçi sınıfının karşısındaki saflarda toplandıkları bir gerçektir.

3 — Köylülerin saf yakınında tereddüt ve hatalara düşmesinde emekçi sınıfın rehberlerinin de kusurları olmaktadır. Bu rehberlerin, köylülerin psikolojik durumlarını göz önünde bulundurmamaları, onları korkutan

Devamı 4 te

TARİHİN IŞIĞINDA

GÖNÜL VE DOSTLAR İSTER Kİ

Biz öyle bir tarihî gelişin halkıyız ki, ne monarşi, ne burjuvazi ne de sosyalizm sınıf hareketlerini yaşamamışız.

Yazan: Ali RÜŞENOĞLÜ

Gönül ve dostlar ister ki, halk yarın hemen öğleye kadar saltanatını kuruversin..

Nerede?

Bütün tarihi boyunca daima istibdat ile (Saltanat, İttihat ve Terakki, nihayet C. H. P. istibdatları) idare dilmiş bir memlekette.,

Bu memleketin daima istibdatla idare edilmiş olması, ne halkımızın aczinden, ne fıtrî bir kabiliyetsizlik prejûjesinden dolayı değildir. Biz öyle bir tarihî gelişin halkıyız ki, orada ne aristokrasi (Monarşi), ne burjuvazi (Liberalizm), ne de proletarya (Sosyalizm) sınıf hareketlerinden hiç biri yaşanmamıştır.? Bizi idare edenler hiç bir zaman, hiç bir devirde, sırasile yukarıda saydığım sınıfların mümessilleri olmamıştır. Bizi idare edenler kimlerdir, bilir misiniz?

Bu memleketi hakkı fetih olarak ele geçirmiş bulunan Oğuz, Türkmen kabilelerinin reislerinden müteşekkil göçebe bir klik ki, o Selçuk ailesinden sonra Kayi aşiretinin reisi Osmanın etrafında toparlanarak ortaya çıkmış, kendisine istilâ harbi sırasında hizmet eden aşiret beylerini timarlı sipahi diye köylünün başına hem ekonomik bir istismarın, hem askerî bir baskının mümessilleri olarak dikmiştir.

Batıda da böyle olmadı mı? Tek kelime ile hayır!

Batıda bilirsiniz ki, Yunan ve Roma sitelerini kuranlar yine göçebeler olmuştur, ama site içinde göçebeler zarurî olarak kaynaşıp erimiş, fert mülkiyeti esasına dayanan bir toprak ve ekonomi sistemi vücude getirmişlerdir. Yani her siteli, çoban olmaktan çıkıp köylü ve bittabi "Tarla sahibi" olmuştur. Demek toprağa yerleşince tarlaları bölüşmek, onları çitlerle ayırmak zarurî oldu. Eğer Yunan ve İtalya yarımadalarına gelen göçebeler oraları boş değil de, kendilerinden önce kurulmuş hazır birer medeniyetle dolu bulsalardı, göçebe gelene ğinin zorunlu bir sonucu olarak sadece gasıp durumuna gelecekler ve göçebe sellerini idare eden kabile başbuğları o medenî ülkelerin servet kaynağı olan tarlalarını, halka (Yerli ve beraberlerinde getirdikleri kabilenin aşağı sınıfı halkları) bırakmayacak bu tek servet menbaını kendilerine mal edeceklerdi.. Yunan ve İtalyaya gelen Traklar, Etrüskler ve sair kabileler gittikleri yerleri bomboş bulmuşlar ve kısım kısım yerleşen bu kabileler orada kendileri çalışıp hayatlarını devam ettirmeğe mecbur olmuşlardır.. Her kabile grubunun yerleştiği mıntakada bir "Site" yükselmiştir. Daha evvelleri Mezopotamyada, Mısırda, Anadoluda olmuş olan hâdise de budur., Demek çobanlıktan köylülüğe geçen insanlar dediğim gibi tarlaları bölmeğe mecbur oldular ki, bundan bütün site medeniyetlerinin esası olan fert mülkiyeti ekonomisi doğmuştur.

Fakat bir de Türk, Mogol, Arap gibi kendi yurtları siteler kurmağa elverişli olmayan bazı kavimler (Bunların yurtlarında neden site kurulamadığını burada yazacak yerim yok) yurtlarından geçim zaruretile, yani fizik muhitin neticesi olan birçok ekonomik sebeplerle, göç edip istilâya başladıkları zaman eski Traklar, Etrüskler ilâh.. gibı şanslı olmadılar, zira gittikleri her yerde çok evvelden kurulmuş hazır medeniyetler buldular ve göçebeliğin zorunlu sonucu olan yağma ile bu hazır medeniyetlere kondular. Tabiî sonraları onlar da orijinal bir medeniyet yarattılar.. Fakat mühim olan şu suale vereceğimiz cevaptır?

— Acaba istilâlar esnasında, göçebelerin eline geçen bu hazır zengin ziraat toprakları oradaki yerli köylülere bırakıldı mı? Şüphesiz, hayır. Mücevherat, hazineler, güzel kadınlar gibi bu topraklarda fethin ganimeti olarak göçebelerin eline geçti. Eğer gelenler göçebe değil de evvelce vesite devrini yaşayıp fert mülkiyeti ekonomisini bilen kimseler olsaydılar hiçbir şey değişmez, toprağın sahipliği Ahmetten çıkar Mehmede geçerdi. Fakat gelenler göçebe, yani köylü değil çoban kimseler olduklarından toprakların, onların eline geçmesi Şark tarihinin çehresini çizen büyük değişikliği meydana getirdi: Servet kaynakları, istilâyı idare eden kabile aristokrasisinin malı oldu. Yani fert mülkiyeti ekonomisi tasfiye edildi! Bütün topraklar aşirî sülâle reisinin malı olup onların idaresi bu reisin (Sultan, Hâkan, Emir) namına kendisine istilâ harplerinde yardım eden aşiret beylerine; sadakatle hizmet görenlere, sülâle mensuplarına (Yani çok dar bir klik'e) has. timar, zeamet adı altında verildi. Şu halde halk tabakalarının idaresi menşece göçebe olan bu aşirî - asker klik'in elinde kaldı.

Fert mülkiyeti olmayan bir yerde fertlerin elinde toprak ve dolayısile sermaye terakümü olamazdı. yani kapitalist yetişemezdi. (Bundan) evvel ticaret ve sair sahalardan da neden tedavül eden bir sermayenin teşekkül edemediğini anlatmıştım.)

Demek ki, bizim aşirî menşeimiz, Avrupaya nazaran geri kalışımızın başlıca sebebidir. Nitekim Avrupa burjuva ihtilâllerini bitirmişken biz tanzimatta monarşi denemesine giriştik, onu sür'atle gecip burjuva Avrupaya yetişmek mümkün müydü? Bunu hangi burjuva sınıfı yapacaktı ki, biz yukarıda anlattığımız timar sisteminden yeni çıkmış idik. Yani merkezî bir monarşi tecrübesine yeni giriyorduk.. Avrupadaki hâdiseler sür'atle seyir ettikce biz bir de meşrutiyet tecrübesi yapmağa mecbur olduk. yürümedi, tekrar denendi iş yine istibdada (İttahat ve Terakki) bindi.

İstiklâl savaşımız Avrupada, monarşiyi deviren burjuvazinin hareketlerinin ayni değildir. Zira burjuvazi ticaret ve endüstriden gelen zengin bir sınıftı ve ihtilâlinde muvaffak olduktansonra endüstriyi devâsa bir şekilde inkişaf ettirdi. Bizim hareketimiz, milletin askerî şeflerin kumandasında birleşmesi hareketidir. Şeflerin bir sınıf şuurile hareket edemiyecekleri âşikârdı. Esasen onlar burjuvazi namına hareket eden kimseler olsalardı, harpten sonra pek başta kalamaz, diktatörlük yapamaz, devletçiliğe sapamazlardı: Büyük burjuvazinin olmadığı yerde küçük burjuvazi de anlaşılamaz amma, haydi biz küçük burjuva diyelim bunlara. Sivil küçük burjuvazimiz o kadar zayıftı ki, iş yine askerlere, diktatörlüğe, ekonomik sahada devletçiliğe bindi. Eskiden topraklara sahip olan klik yerine şimdi endüstri kurmağa çalışan ve ona sahip çıkan yeni bir askerî klik geçti. Değil işçinin, burjuva ve küçük burjuva sınıfların dahi iktidara geçebilecek duruma gelmedikleri bir memlekette gönül ve dostlar istiyor ki, halk hemen yarın öğleye kadar iktidara geçiversin ha! Biri gönülse ötekiler de dost ne yapalım!

Voltaire: Allah beni dostlarımdan korusun, düşmanlarımın nasıl olsa hakkından gelirim demez mi,.. Peki ne olacak? Cereyan etmekte olan burjuva demokratik hareketi sırasında klik geberip burjuva hareketi inkişaf ederek hürriyet ateşi, hatırlayamadığı zamanlardanberi istismar edilmekte olan köylüye devletçi endüstride çalışaşn köle - işçilere bir değsin de seyreyle gümbürtüyü!

SEÇİM VE HÜRRİYET

Burjuva partileri arasındaki seçim mücadelelerinin müşahedelerinden çıkardığımız neticeleri ve propagandaların dayandığı sosyal ve ekonomik esasların tenkidlerini seçim sonrasına bırakıyoruz.

Bu mücadelelerden, bizim beklediğimiz ve umduğumuz faydaların elde edilip edilemiyeceği üzerinde de kat'î birşey söylemek mümkün değildir.

Şunu zevkle itiraf etmeliyiz ki, Türkiyede, beş on gündür medeni bir hava esmekte. demokrasinin siyasi mânâsı pürüzsüz olarak halk tarafından kavranmış görünmektedir.

Fakat halkın ömründe bir defa baklava yemiş bir insan durumuna düşürülmesinden de endişe etmiyor değiliz.

1946 seçimlerinde, halka ve matbuata tanınmış olan gerici hürriyetin sonunun ne olduğunu, Recep Peker sisteminin, bu hürriyetin kökünü nasıl birkaç günde kurutuverdiğini unutmayanlar henüz hayattadırlar.

Demokrasimiz, hava almak için arasıra hapishane avlusuna çıkarılarak tekrar hücresine kapatılan bir mahkûm olmaktan kurtarılmalıdır.

Beş on gündür devam etmekte olan siyasî medeniyet hayatımızın idame ettirileceğini taahhüt edenlere karşı elbette müteşekkiriz. Bu taahhüdü bozacak olanlara karşı da bütün milletin nasıl bir nefret ve lânet savuracağını da şimdiden tahmin edebilmekteyiz.

Kundakçılar Sahnede

Muhakkak olan şudur ki, fert menfaatlerinin birleşmesi sınıfları belirtir, sınıf tezatlarının keskinleşmesi de, cemiyeti, ya anormal yoldan faşizme sürükler, ya normal olarak sosyalizme götürür.

Yazan: Mustafa BÖRKLÜCE

İkinci dünya savaşının sonunda dünyayı ekonomik ve politik hegemonyası altına almağı fırsat bilen Amerika, harp içinde ekonomik durumları bozulan memleketleri yardım yoluyla avlarken, politik alanda da faşist rejimin tamamiyle veya kısmen carî olduğu memleketlerde hürriyete susamış insanları tavlama yolunu tuttu ve insan haklarının tanınmasını prensip olarak millet ler cemiyetinde öne sürmekte ön ayak oldu. Halbuki; demokrasi davasının dünya çapında ortaya atılması arifesine kadar Amerikada zenciler beyazlar tarafından linç ediliyorlradı. Faşizm gök yüzünden zenbille inmiş değildir. İnsan haklarını tanımayan sınıf tezatlarını inkâr eden ve yalnız oligarşik, hiyerarşik zümrenin menfaatini kollayan, koruyan her rejim, derecesine göre ya faşist temayüllü veya tam faşisttir.

Muhakkak olan şudur ki, fert menfaatlerinin birleşmesi, sınıfları belirtir. Sınıf tezatlarının keskinleşmesi de cemiyeti, ya anormal yoldan faşizme sürükler, ya normal olarak sosyalizme götürür. Akıbetin vereceği netice bu olduğuna göre, burjuva demokrasisi öyle bir ibredir ki; sağa, sola sallandıkça cemiyetin hangi tarafa kaydığını gösterir.

Faşizm yıkıldıktansonra dünyaya açılan demokrasi penceresinden püfür püfür esmeğe başlayan rüzgâr, bizim memleketimizi de serinletti. Bu havadan faydalanıp fışkıran emek müdafiî parti ve sendikalar, yeni beliren fidanlar halinde iken, ansızın esdirilen sam yeli ile, bir gece içinde körpe körpe kurutuldular. Fidanların her türlü besleyici vasıtaları parça parça edildi. Aradan bu kadar sene geçtiği halde bu sindirme ve söndürme siyasetinin yarattığı korku, hâlâ devam etmektedir. Dünya çapında, demokrasi ve insan hakları müdafaası, başlıca vazifesi olan milletler cemiyeti, insan haklarının ayaklar altında çiğnenmesini, dirsek keyfi, yan kelip radyo ajans haberleri meyanında sadece dinledi.

Bu reaksiyoner harekete tekaddüm eden günlerde harp boyunca demokrasinin müdafaasını yapan Hüseyin Cahid, "Kalkın en ehli vatan" beyannamesini yayınlamakla, kalkın ey ehli faşist parolasını verdi. Bu gün yine Ulus gazetesinin baş makalesinde, ayni kundakçılığı yapmaktadır.

Faşizmin civcivli kertesinde kahraman kesilen, cılız, mariz, bünyesile tam bir donkişot taslağı olan Peyami Safa, Cumhuriyet gazetesinin bir köşesinde şöyle haykırıyordu: "Nasyonal sosyalizmin örneğini biz verdik. Bu rejimin mucitlik şerefi bize aittir." Güvendiği dallara kar yağdıktansonra sinsi sinsi Ulus gazetesinin himayesine sığınıp, köşesinden demokrasiyi, Amerikan çikleti gibi çiğnemekte idi. Kendi seziş ve koklayış maharetile siyasî havada değişiklik, ufuklarda kara bulut görmeğe başlar başlamaz hemen ağzından çikleti fırlatıp, toza toprağa karıştırdıktan sonra, hortlayan faşist zihniyetinin dar çerçevesi içinde yeniden kundakçılığa kalktı.

Bunlar, fikir pazarında madrabaz, ideoloji bahçesinde tuba ağaçları gibi köksüzdürler. Bunlar siyaset alanında her ipte oynarlar. Daha bir takım sahte demokratlar sahnede kundakçılıkla meşgul. Fidanların yeniden kurutulmasını 1946 da olduğu gibi ayni ağızla istemektedirler. Bu yüzden demokrasi ibresi, daima sıfırın altında oynamaktadır. Terör de Demokles'in kılıcı gibi daima üstümüzde asılıdır.

Birleşik Amerikada işsizlik

Kapitalist nizamın önlenmesi imkânsız olan iki büyük meselesi vardır: Biri buhranlar, diğeri işsizlik. Kendi ekonomik gelişmesini sağlamak için bütün milletlerin kalkınmasını ve satın alma kabiliyetinin artmasını isteyen ve bunu ayni zamanda komünizme karşı bir savunma plânı ile desteklemeğe çalışan Birleşik Amerikada işsizlerin sayısı günden güne artmaktadır.

1940 yılında Amerikada çalışan nüfus sayısı 56030000 idi. 1947 de bu miktar 61608000 e yükselmişti. 1949 yılının Ağustos ayında ise çalışan nüfusun 65104000 i bulmuştu. Bu sayıya silâh altındaki erler de dahildir.

Amerikanın silâh altındaki kuvveti 1949 sonunda 1468000 idi.

Birleşmiş Milletler istatistik bürosunun 1950 yılı yayınlarına göre, Amerikadaki işsizler sayısı şu şekilde gösterilmektedir:

1940 yılında ortalama işsiz sayısı 8120000 idi. Büyük gayretle bu miktar 1947 yılında 2 milyon 141000 e düşürülebilmişti. 1948 yılında işsizlik biraz artmış ve işsizlerin sayısı 2381000 e yükselmiştir. ,

1949 yılının ilk ayında işsizler 2664000 iken Temmuz ayında 4095000 işsiz tespit edilmiştir.

Ayni tarihte ziraatte çalışanların sayısı 9647000, sanayi, ticaret ve diğer iş sahalarındakilerin sayısı ise 51441000 idi.

Demek oluyor ki, 1949 yılının sonlarına doğru çalışan nüfusun aşağı yukarı % 7 si işsiz idi.

1949 yılının son ayındaki işsiz sayısı 340900 olarak gösterilmektedir. Bu da çalışan nüfusun % 5,4 ünü teşkil etmektedir.

Şunu da hemen ilâve etmeliyiz ki, işsizliğin korkunç bir mesele haline gelmesini önleyen tek sebep Amerikanın muazzam harp sanayiidir.

Bütün dünya milletlerini silâhlandırma politikası sayesindedir ki, Amerika geçici bir müddet için işsizler sayısını dört milyona kadar düşürebilmiştir.

RAKAMLAR-GERÇEKLER

Çalışan Nüfus

Her milletin ekonomik bünyesi, genel nüfusunun ne kadarının çalıştığı ve bu çalışanların iş şubelerindeki nispetlerile belli olur.

Başlıca memleketlerde, genel nüfusun yüzde kaçının çalışmakta olduğunu aşağıdaki listede görebilirsiniz.

	Çalışan nüfus nispeti %
Sovyerler Birliği	57.4
Yunanistan	56.5
Fransa	52.4
Almanya	49.4
Türkiye	49.
Çekoslovakya	48.
İsviçre	47.5
İsveç	47.1
İngiltere	47.
Avusturya	46.9
Belçika	46.3
Japonya	46.
Polonya	45.7
Danimarka	45.2
Yunanistan	44.2
Macaristan	44.1
İtalya	41.7
Birleşik Amerika	39.8
Kanada	37.9
İspanya	37.2

Yabancı memleketlere ait istatistikler İkinci Cihan Harbinin başlangıç yılına aittir.

Erkekleri en çok çalışan memleketler sırasile: İngiltere, Fransa, Belçika, İsviçre, Almanyadır. Kadınları en çok çalışan memleketler: Sovyetler Birliği, Bulgaristan, Türkiye, Fransa ve Almanyadır. Kadınları en az çalışan memleketler ise sırasile: İspanya, Kanada, Birleşik Amerikadır.

Şimdi de çalışan nüfusun ne kadarının toprak istihsalâtında (Ziraat ve ormancılık) çalıştığını görelim:

	%
Türkiye	81.8
Bulgaristan	79.8
Romanya	79.5
Polonya	76.2
Mısır	69.2
Yunanistan	58.7
İspanya	57.
Macaristan	53.1
Japonya	49.6
İtalya	46.7
Çekoslovakya	38.3
İsveç	36.
Norveç	35.8
Fransa	35.7
Danimarka	35.
Avusturya	31.7
Kanada	31.2
Almanya	28.8
Yeni Zelânda	24.2
Birleşik Amerika	22.
İsviçre	21.4
Avusturya	20.8
Hollânda	20.5
Belçika	17.1
İngiltere	6.6

Sovyetler Birliğinin 1926 yılında çalışan nüfusunun % 85 i ziraate çalışıyordu. Fakat sanayiin gelişmesile bu gün bu nispet % 73 e kadar düştüğü sanılmaktadır.

Yukarıki listeden de anlaşılıyor ki, dünyanın zıraî-istihsal sahasına tahsis etmiş olduğu çalışan nüfus bakımından başta Türkiye, Bulgaristan, Romanya, Polonya ve Mısır gelmektedir. Bunlar dolayısile köylüsü en çok olan memleketlerdir.

Köylü ve işçi

Sirer, bir taraftan yenikanunların, işçinin huzurunu sağladığını söylerken, bir taraftan da bunların lûtuf ve âtıfet eseri olduğunu söylemekten çekinmiyor.

Yazan: Faik Muzaffer AMAÇ

"Millet, asıl halk kitlesinin ve köylünün hukukunu himaye ve saadetini tekeffül eden bir halk idaresi hükûmeti tesis ve vâzetmiştir."

Bu iddia, çeyrek asırdan fazla bir zaman evvel ortaya atılmıştı. Saltanatın ilgası hakkındaki 1/2 - Teşrinisani - 1338 tarihli Büyük Millet Meclisi kararında aynen böyle deniyordu. 28 yıl evvel ortaya atılmış olan bu iddiaya rağmen bu gün köylü meselesinin hâlâ halledilmemiş bulunduğunu bizzat Günaltay şu şekilde itiraf ediyor.

"Asırlarca ihmale uğramış bir kısım vatandaşlar vardır. Bu ihmalin sebeplerini burada uzun uzadıya teşrih edecek değilim. Bununla köylerimizi kastediyorum. Birinci vazife olarak, bunu almak lâzımdır. Önümüzdeki sene için bu hususta esaslı p l â n l a r ı m ı z vardır."

"Köylünün sıhhî durumunun iyileşmesi için gereken p l â n l a r ı n hazırlanmasına başlanmıştır." (1)

Görülüyir ki, henüz vaat safhasında bulunuyoruz. Daha 1338 senesinde "Asıl halk kitlesinin ve köylünün hukukunu ve saadetini tekeffül eden bir halk idaresi hükûmeti tesis ve vâzetmiş" olduğumuzu söylediğimiz halde 1950 yılında, hâlâ "Köylünün sıhhî durumunun iyileşmesi için gereken **plânların hazırlanmasına başlanmış**" bulunmasını övünme sebebi seyıyoruz.

Günaltay, köylünün (Bizim Köy) de tasvir edilen yüz kızartıcı sefaletini parlak cümlelerle gizlemenin imkânsızlığını kabul etmiş olmalı ki, propaganda nutkunda bu sahadaki gerçekleri tahrif etmektense istikbal hakkında vaadlerde bulunmayı tercih etmiştir.

Köylü meselesine karşı şimdiye kadar gösterilen alâkasızlığı bu şekilde itiraf eden hükûmet, işçi meselesinde böyle bir itirafta bulunamıyor. Bilâkis bu sahada büyük işler yapıtığını iddia ediyor. Fakat bu iddiayı ifade eden kelimeler işçilere karşı alınan resmî tavrı pek güzel belirtiyor. Meselâ "Çalışanların yaşama seviyesinin yükseltilmesi" vazifesiyle mükellef bulunan Çalışma Bakanı Reşat Şemseddin Sirer, Meclisin 27/1/1950 tarihli birleşiminde aynen şöyle diyordu: "Son günlerde, çalışan vatandaşların huzur ve emniyetini sağlamayı istihdaf eden kanunlar ve tedbirler birbirini takip edip durdu." "Son zamanlarda çıkan ve **bütün iş veren vatandaşları**, çalışan vatandaşların lehine bazı f e d a k â r l ı k l a r d a bulunmaya dâvet eden kanunların kabul edilmesi karşısında bunu Türk işçisine çok gören bir tek fert çıkmamıştır." "İşçi vatandaşlarının huzur ve emniyetini sağlayıcı çok güzel tedbirleri birbiri arkasına aldığınız bir sırada ve başka memleketlerde, demin arzettiğim gibi, on yılları dolduran yüz yılları kaplıyan zümrevî mücadeleler netdicesinde elde edilmiş şeyleri günler ve aylar içinde çalışan vatandaşlara b a h ş e t t i ğ i n i z bir sırada garip bir takım sesler ve sözler duymaktasınız: (Bular asla kâfi değildir.) (Türk işçisi grev silâhı istemektedir.) (Grevle bizzat haklarını ihkak etmek azmindedir.) nevinden bir takım sözler duyulmaktadır." "İzmirde, Çukurovada, Sivasta, Kayseride, İstanbulda, Kırıkkalede, Zonguldakta binlerce işçi vatandaşla karşılaştım . . . . . bu vatandaşları bir t e h l i k e y e karşı ikaz etmeyi lüzumlu buldum ve ikaz ettim. Bu vatandaşlara dedim ki: " . . . . huzur ve emniyetiniz için tevali edecek hamleleri durdurmak isteyenler olacaktır. Bunun en tesirli yolu, sizi kanun vazına karşı Büyük Millet Meclisine karşı n i m e t b i l m e z, k a d i r b i l m e z göstermektir . . . . Bu suretle sizi fedakâr ve â l i c e n a p milletimize karşı kadir bilmez olarak göstermeğe gayret edeceklerdir. Bu sizin hayatınızı huzur ve emniyete almak yolundaki gayretlere karşı yapılabilecek müessir bir kasıttır." (2)

Görülüyor ki, burada ortaya atılan iddialar çeşitlidir. Sirer'in ilk iddiası, son zamanlarda çıkan kanunlarla işçilerin huzur ve emniyetini sağlayıcı tedbirlerin alınmakta olduğudur. Bu iddianın, gerçeğe asla uymadığını bir başka yazımızda açıklayacağız. Şimdilik, Sirer'in iddialarına işaret etmekle iktifa ediyoruz.

Sirer, bu kanunlarla iş verenlerin işçiler lehine fedakârlıklara dâvet edildiğini iddia etmektedir. Yani, Sirer'e göre, işçiler işverenlere karşı minnettardır. Sireri bu kanunların kâfi olmadığını söylemeği Büyük Millet Meclisine karşı nimet bilmezlik, kadir bilmezlik olarak vasıflandırıyor. Demek ki Sirer'e göre: Bu kanunlar, işçiler hakkında gösterilen bir lûtuf ve âtıfet eseridir. Yani Sirer bir taraftan bu kanunların işçilerin huzur ve emniyetini sağlayıcı kanunlar olduğunu iddia ederken öte taraftan da bu kanunların bir lûtuf ve âtıfet eseri olduğunu söylemekten çekinmiyor. Bundan çıkan netice şudur. Sirer'e göre; emniyet ve huzur içinde bulunmak işçiler için bir hak değildir; lûtuf ve âtıfet eseridir. Büyük Millet Meclisi işçilerin velii nimetidir. Bu kanunların kabul edilmesi bir âlicenaplıktır. İşçiler velii nimetlerinin bu ulüvvü cenabına karşı nimet bilmezlik, kadir bilmezlik gösterirlerse kendilerini tehlikeye atmış olurlar.

Sirer, emniyet ve huzur içinde bulunmanın, işçiler için de bir hak olduğunu idrak edebilmiş olsaydı bu kadar garip bir iddiada bulunabilir miydi?

İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinde (Çalışan herkes) için tanınmış olan haklar bu gün Türk işçisine tanınmıyor. Fakat Sirer'in iddia ettiği gibi, son zamanlarda çıkan kanunların, Türk işçilerine bu hakları tanımış oldukları bir an için farz ve kabul edilse bile, bu takdirde de işçilerin iş verenlere veya Büyük Millet Meclisine karşı minnettarlık duymaları için hiç bir sebep yoktur. Çünkü, işçilerin bu gün bir takım haklara sahip olduğunu kabul etmek, evvelce gasp edilen hakların sahibine iade edildiğini kabul etmekten başka bir mânâ ifade edemez ve gasp edilen bir şeyin sahibine iadesi de fedakârlık veya âlicenaplık kelimeleriyle vasıflandırılamaz.

Son zamanlarda çıkan bir kaç kanunu işçiler hakkında yapılan bir fedakârlık, bir âlicenaplık sayanlar ve işçi haklarının korunması bakımından bu kanunları yeter bulmayanlara (nimet bilmez, k a d i r bilmez) diyenler: İşçiyi haklara sahip bir vatandaş değil, lûtuf ve âtıfete müstehak ve köle telâkki edenlerdir. (Nimet bilmez), (Kadir bilmez) olanlar işte bunlardır.

Faik Muzaffer Amaç

(1) Günaltay'ın Kastamonuda söylediği nutuktan.

(2) B. M. M. Tutanak Dergisi, Dönem 8, Cilt 23, S. 365 - 367.

Mücadele Şuuru

I — Doğum (Ananın sancı ve ıztırap içinde kıvranarak çocuğu dünyaya getirmesi) fiili bir inkılâptır. Çocuğun ana rahminde geçirdiği zaman; doğumdan mütekâmil uzviyete intikali sağlayan devre ise tedrici bir değişmedir. Efendiler tedricî faaliyeti inkâr ve mürtecilikle itham ederek doğrudan doğruya "Doğum"u istiyorlar, bunun için de inkılâpçı olduklarına emin bulunuyorlar. Realite dediğimiz âlem ve bu ilmin inkişaf vetiresi çok karmaşık ise; bu saf vatandaşların istedikleri gibi kolay ve basit bir vetire değilse ne yapalım? Eskinin yerine yeninin geçmesi karmaşık ve güç bir vetıre dir Bütün inkişafta mühim olan sadece "Netice" değil, bir bütün olarak vetiredir. Uzun ve çetin emek sarfedilmedikçe, meyvanın toplanacağına inanmak, beyhude kendi kendini kandırmaktır. Demokrasiden korkanlar, realitenin bize tahmil ettiği mücadeleden sakınanlar hakikatte halkı ve işçi sınıfını kölelikten kurtarma işinde, karşı tarafın (İstismarcıların ve hainlerin) yardımcısıdırlar.

II — İrticaın ve goşistlerin gösterdiği aşırı mukavemetten memnunuz. Çünkü biz, sosyalistlerin kandırmalar, tatlı vaadler ve parlak formüller mektebinde değil, realite mektebinde mücadele ederek olgunlaşması ve iktidarı almağa reşid bir hale gelmesini isteriz. Sosyalistler nasıl teşkilâtlanabileceklerini, burjuvaziye ve goşistlere karşı tam zaferi nasıl kazanabileceklerini öğrenmelidirler. Bu malûmat hazırlop olarak mevcut değildir. Bunu irticaa ve goşistlere karşı yaptıkları mücadele ile öğrenmektedirler. Menfi kuvvetlerin mukavemeti arttığı nispette sosyalistlerin daha enerjik olmaları imkânları öğrenilmiş olur.

H. T.

APAÇIK DOSDOĞRU

Eğer sen ölürsen

Yazan: ÂDİLOĞLU

On milyon seçmenin hak, hürriyet ve adalet uğruna ayaklanmış olduğu şu günlerde kültür ve san'at tarihimizin bağrına bir mezar kazılıyor. Bu mezar; bir hapishanenin yüksek ve kalın duvarları arasında, olgunlaşa olgunlaşa cihana dal budak salmış olan bir şaheser içindir.

Vatandaş ve insan haklarını tanımak ve tanıtmak uğruna milletçe şahlandığımız şu günlerde hak ve adalet sahnemizde bir dram oynanıyor. Bu, öyle bir dram ki, sona ermediği an, Türk milltinin dünya çapındaki prestiji de bir hiç olacaktır.

Efendiler, bu kazılan mezarı doldurun! Efendiler, bu dramı durdurun! Türk dilinin şeheserine kıymayın. Türk şiirinin âbidesini yımayın, İnanma ahlâkını, ideal uğruna mücadele ahlâkını kanun dışı etmeyin.

Hak ve adaleti, atıfet ve uluvvü cenâbı millî hudutlar dışına atmayın. Efendiler, tarihin azabından korkun ve "Nef'i" ye kıyan "Bayram" paşa olmayın!

Nâzım; senin ölümün bu milletin müstahak olmadığı bir felâket olur. Uğruna, katlanmadık belâ bırakmadığın bu halkın ve bu toprağın sendeki kara sevdasını biz biliriz. Bunu bir cürüm sayanlar ve seni ölüme sürükleyenler yarın mezarını yine ağlama taşı haline getirecekler. Seni bu gün açlığa mahkûm edenlerin yarın başına bir türbe yapacaklarını da biliriz.

Fakat aziz dostum, yeyâne şairim, gönlüm senin ebedî bir mazlum ve bir kahraman olmana razı değil; sana yakışan hayattır. Senin o mavi gözlerin bir yıldız gibi çakmakta ve o erkek sesin gürlemekte devam etmelidir.

Senin bugünkü tek mücadele silâhın olan açlığa, kara sevdasını çektiğin milletinin rızası yoktur.

Bizi ve milletini terk etme! Eğer sen ölürsen, "Bu cehennem ve bu cennet" vatanın yaşanmaz bir azap ve ızdırap ülkesi olur. Ve biz, kültür dünyasının, hak ve adalet dünyasının lânetine uğrarız.

Sen ki milletinin âşıkısın, bu vatanın müptelâsısın, ey şiir ve san'at yıldızımız, ışıldamakta devam et ve semamızı terk etme!

Türk dilini, Türk şiirini yoksul bırakma!

GERÇEK
Sahibi ve neşriyatı fiilen idare eden: Orhan MÜSTECABİ
Abone: Yıllığı 500 kr.
Altı aylığı 250 kr.
Dizgi: Rıza Koşkun Matbaası
Baskı: Berksoy Matbaası
İdare yeri: Ankara caddesi No: 59 - İstanbul

İlerilik - Gerilik babında

İlerilik, sosyal düzenle teknik yeniliği insanlığın hizmetine vermek, bütün fertlere eşit hak ve eşit imkân tanıyan hukuk nizamı kurmak ve emperyalizme karşı savaşmaktır.

Yazan: Avukat M. Faiz Turhan

İlerilik, gerilik konuları son yılların başlıca önemli tartışmalarına yol açtı. Bence bir diğer deyimle ilerilik, inkılâpçılık; gerilik ise irticadır. Yirmi beş yıllık mazisi olan yeni gidişimizin ve anayasa hükümlerinden başlıcası inkılâpçılık olduğuna göre, aydınlarımızın topunun ilerilik taraftarı olması gerekir. Oysa ki görünüşte de hâl budur. Dincisinden, tarikatçısından tutun da solun en soluna kadar hemen herkes ilerilik denen şeyi dilediği kılığa sokup ortalığa, halk oyunun nazarı dikkatine sürüyor. Geriliğin diğer bir ismi bu kestirme yoldan ilerilik oluveriyor. "Din işi devlet işinden ayırt edilsin" diyen de, basit mantık oyunları ile henüz korkunç cehaletten kurtulamıyanları peşlerinden sürüklemeğe uğraşanlar da "Vicdanlara hükmetmiyelim. Herkes dininde, imanında serbettir" diyenler de sözde ileriliği savunuyorlar.

Fakat ilerilik nedir? Gerilik nedir? İlerilik kılık ve kisvesine bürünmüş irtica nedir? Böyle birşey olabilir mi? Bunları belirtmek, halka duyurup tanıtmak aydın kişinin ödevi olmak gerekir. Lâkin bu ödevi ödev bilecek aydın kişiyi nereden bulmalı? O, aydın kişi ki, ya bir günü öteki güne yamamağa uğraşan düzenin köleliğini yapmakte, yahut da oportinizmin fâsit çemberi içinde şaşırmış, veyahut da ifrat ve tefrit'in kutuplarında ayakları toprağa basamıyor durumdadır. Bunun dışında kalan sayısı belli bir kısım hür düşünceli, namuslu ve gerçek aydın kişinin de bu çeşitli tertipler ve durum karşısındaki içler acısı hali de gözler önündedir. Diğer bir hususta son yıllarda hamen her konuda kendini gösteren düalite (ikilik) âdeta bu konuda da iş başındadır.

İlerilik, sosyal düzenle teknik yeniliği insanlığın hizmetine vermek, normal sağlamlığını temin etmek, bütün fertlere eşit hak ve eşit imkân tanıyan hukuk nizamı kurmak, hurafe ve bâtılı yok etmek, emperyalizme karşı savaşmak, bağımsızlık için gözü budaktan esirgememektir. Bu, bir cümle içine sığdırdığımız hususları, XX. yüz yılın kurtuluş ışığını büyük kitlelere tanıtan sosyalizm doktrininde ve ancak onun tatbikatında bulabiliriz. Onun için kısaca ilerilik demek, sosyalizm demektir, dersek hiç te kehanette bulunmamış oluruz.

Sosyalizm ilerilik olduğuna göre ve birden fazla gidiş ilerilik aynı zamanda ilerilik olmıyacağına göre, sosyalizmin dışında kalan diğer gidiş ve doktrinler mevcut şartlar muvacehesinde geri doktrin olarak tarihi rolünü tamamlamış, inanış olarak kitleye telkin olunamıyacak keyfiyettedir. Her nedense bizde mevcut gidişin ve geriliğin müşşüz hücumlarına maruz kalan bu inanış bir türlü gelişmemişti. Ancak İngilterede İşçi Partisi normal seçimler sonunda iktidara gelince (Bu partinin programı sosyalizandır) âdeta akılları başlarına gelen bazı iktidar mensuplarının sosyalizmden bahsetmeğe başladıkları görülmüştür. Hattâ yirmiş beş yıllık keyfî ve inhisarcı gidişin tek mes'ulü anti demokratik C. H. P. sosyalizmi kendine mal etmeğe ve bu partinin öteden beri sosyalist olduğu söylenmeğe başlanmıştır.

Yirmi beş yıldır devamlı olarak iktidarda kalan bu partinin, devlet kapitalizminden, 18. yüz yılın doktrini olan liberalistliğe kadar yaran türlü iktisadi gidişi içinde, herhangi bir sosyalist karakter ve hareket olmadığını serahaten söyliyebiliriz. İlim ve akıldan kuvvet alarak onların Suigeneris (kendine mahsus) sosyalistliklerini kendilerine bağışlamak gerekir.

İkinci bir hususta sosyalizmle komünizmin karıştırılması sosyalistlerin haricî telkin ve tertiplerin adamları olarak halk oyuna tanıtılması üzerinde durulması gereken bir konudur.

Sosyalistler komünist, yâni bolşevik değillerdir. Hayatın daha ileriye varması, fertlerin insanca hak ve imkânlara kavuşması, dinin bir inanü olarak sadece vicdanında kalması, toplum için din tertipleri ile gerilik telkinleri yapılmaması, istihlâk ve ihtiyaç saik ve sebebi ile istihsal yapılması, millî servetin fert elinde toplanmayıp topluma ait olmasını sağlamak sosyalizmin en ilkel gayesidir. Bunlar dışında bir sıfatı da vatan bütünlüğüne ve hangi istikametten gelirse gelsin emperyalizme ve saldırganlığa karşı ölüm ve dirim savaşını en mukaddes ödev saymasıdır.

İlerilik - gerilik konusunda sosyalizmin ilerilik olduğunu söyledikten sonra geriliğin ne olduğunun âşikâr olarak ortaya çıktığını görürüz. Şimdi de olaylardan ilham alarak söyliyelim. Parti programı inkılâpçılık olan ve anayasa hükmü olarak kabul eden C. H. P., lâik okula din dersi koyduğu için, şahsî sermayenin devlet kapitalizminin yanında doğmasına yarayan iktisadî teşekküller meydana getirdiği için, eşit hak yanında kanunlarda eşit imkân meydana getirmediği için, daha buna benzer bir çok hususlardan dolayı geridir. Memleketimizde şuursuz muhalefeti organize eden diğer parti teşekkülleri ise, büyük kitlelerin ancak geri temayüllerine cevap verir durumda oldukları ve kitle ihtiyaçlarına sâkit kaldıkları için gerdir. Bunların içinde ve dışında türlü maksat ve gayelerle artan irtica, memleketi yüz yıllar gerisine götürmek amacı ile hareket halindedir. Şimdi, ileri inkılâpçı kuvvetler ilk iş olarak lâisizmi, geriliğin istismar ve mağlûbiyetine uğratmamak için savaşmak zorundadırlar. Yoksa çorap söküğü gibi gidecektir. Lâikliğin ardından inkılâpçılık, inkılâpçılığın ardından cumhuriyetçilik, cumhuriyetçiliğin ardından milliyetçilik ve bunların sonunda da istiklâl.....

Eğer bu memleketin öz aydınları ve demokratik unsurları esaslı bir surette birleşip sosyalist hareket meydana getirmezlerse, türlü kılıktaki yobaz ve mürtecilerin:

— Şeriat isteriz, hilâfet isteriz, hattâ padişah isteriz avazelerini ve feryatlarını duyarsak hiç şaşmıyalım.

NOT: "Aydın kişinin tarihi ödevi" adlı yazıda başlık özetinde ikinci cümle "Akışa karşı gelmeğe yeltenenler de, akışın cereyanından kendilerini kurtarmağa çalışacaklardır" şeklinde yazılmıştır. Son kelimenin "Kurtaramazlar" olarak düzeltilmesi rica olunur.

REALİTE - İDEAL SENTEZİ

Evet, Hürriyete Doğru ..!

Yazan: O. İNSANCI

Yurdumuzda hummalı bir faaliyet hüküm sürüyor. Halk topluluğunda bugüne kadar rastlamadığımız bir kaynaşma başladı; bir volkanın indifadan evvelki hâlini andıran garip ve esrarlı bir kaynaşma, insana ürperti ve huşu telkin eden bir kaynaşma. Derinden derine gelen uğultuların tonu gittikçe artıyor. Kımıldanmalar hareket şeklini aldı. Muztarip, neş'eli, rahat, hasta, fakir, zengin bütün vatandaşların gırtlaklarından çıkan sesler aynı sihirli kelimeyi ifade ediyor. Memleket semalarında uğultulu akisler halinde çınlayan aynı kelimenin musikisini, tatlı ve ürpertici musikisini dinliyebilirsiniz. Dinleyin bakın, iyi dinleyin; bu sesler hürriyeti terennüm ediyor, bu sesler hürriyet istiyor, bu sesler hürriyetin hasretini haykırıyor. Kulağınızı verin bu seslere, bakın dinleyin: «Hürriyet, hürriyet isteriz, hürriyete doğru!..» Ve karanlık ufuklarda bir yıldız gibi yanıp, sönen, bir nârı beyzâ gibi parlayan şu kızıllığı görüyor musunuz? İşte hürriyet odur. İnsanlarımızın gözleri ona çevrilmiştir. Dikkatler onun üstündedir. Sevgili O'dur. Sevgili hürriyet... Ve o sevginin ifadesi: Hürriyete doğru!

İktidarda aynı hasret, burjuvada ayni hasret, halkda aynı hasret.

Tarihî materyalizmin ilmî esaslarını cerheden bir vakıa; hasım sınıflarda müşterek gaye: Hürriyete doğru!.. Tezadlı bir cemiyetde tezadsız bir sosyal akış: Hürriyete doğru!.. Evet; inkâr edilemez bir gerçek karşısındayız; istismar eden zengin sınıf ve istismar edilen yoksul halk evlâtları aynı iştiyakla saldırıyorlar: Hürriyete doğru!..

Biri sevmek, biri boğmak için!..

Halbuki hürriyet; henüz erişilemeyecek; sevilemeyecek ve kurtarılamıyacak kadar uzaklardadır. Vatan şairi Nâzım Hikmet; millete verdiği açık istidaya canını pul yerine kullanan koca şairimiz Nâzım Hikmet ise şuracıkta, burnumuzun dibindeki taş duvarlar arasında ölümünü bekliyor.

O bize canını veriyor, biz ona ne vereceğiz?

İLMİN IŞIĞINDA

EVRİM İÇİNDE DEVRİM VE DEVRİM İÇİNDE EVRİM

İki yol vardır bu işte:

I — Burjuva hareketine önümüzde bir üçüncü dünya savaşının korkusu içinde değil de vaktile, sırasında başlamış olan memleketlerde halk egemenliğinin gerçekleşmesi, bu gün artık çok kolaylaşmıştır. Başka deyimle oralarda rahime düşen tohum gelişip uzviyet olmuş, iş doğuma kalmıştır. Oralarda 1789 danberi alabildiğine geniş bir hürriyet havası içinde herşey gelişti, teşkilâtlandı.. Öyle ise, bütün Avrupa derece derece bizden ileri bir durumdadır. Avrupada olup bitenler evrimin neticesi olan devrimlerle açıklanır. Buna batının tarihini göz önüne alarak "Evrim içinde devrim diyorum.

II — İkinci yola, yani bize gelince: Burjuva hareketi üçüncü dünya savaşının korkusu içinde başladı. Çok geç ve çok güç şartlar içinde.. Tanzimattanberi olup bitenlere, rahime düşen bir tohumun gelişmesi olarak bakmak isterdim. Mümkün değil. Köylünün hayatında hiçbir kımıldama olmadı. İşçi sınıfı devlet kölesi durumundadır. "Grev istemem" diyor., Klik'in istibdadı bütün sınıfları baskı altında tutup birbirlerile birleştirdi, sadece klik Avrupalılaştı..

Bizim burjuvazi o kadar çılızdır ki, 1908 i Mahmut Şevket Paşanın, 1923 ü yine askerlerin rehberliğinde yaptı. Biz sivil devrim nedir bilmeyiz. Bugünkü burjuva hareketi sivil harekettir ve baştaki askeri kliği temizlemek istiyor. Bu kliğin adı C. H. P. dir. Şimdi: Burjuvazi iktidara geçecek, sonra işçi şuuru inkişaf edip yıllarca sonra nihayet işçi de iktidara geçecek sananlar var. Bunlar Avrupacılık yapıyorlar. Tarihî gelişmemizi bilmiyorlar. Türkiyede, haydi tanzimattanberi diyelim hatır için - başlayan burjuva hareketinin yarı yolunda hürriyet köylü kütlelerine iniyor. Bu halk kütleleri ezeldenberi sefil, aç, çıplak ve perişandır. Hürriyet köle işçilere doğru iniyor...

Bu devrim olacak beyim.. Evrim ondan sonra devam edecek. Buna şarkın tarihini göz önüne alarak "Devrim içinde evrim" diyorum.

Sosyalizmin Ana Hatları

Baştarafı 1 de

yanlış şiarlar ortaya atmaları bu kusurların başında gelir. Köylülerin sosyal mücadeledeki rolleri ve sosyalist zaferin kaybedilmesinde nasıl mühim bir unsur olduklarını şu misaller pek açık göstermektedir:

Türk emekçileri ve onların rehberleri bu güne kadar köylü kitlesi ile hiç bir irtibat kuramamışlar ve çok defa da atılan yanlış ve hatalı şiarlarla, kulaktan kulağa köylüyü kendi dâvasına düşman etmişlerdir.

1848 de Paris işçilerinin ayaklanmasında köylüler bu harekete katılmadıklarından ayaklanma kolaylıkla bastırıldı.

1871 Paris Komünü köylüye istinad etmedi ve yenildi.

1917 ihtilâli işçi ve köylü beraberliği sayesinde muzaffer oldu.

1919 da Macaristanda sosyalizm ilân edildi. Fakat köylüler muhalif safa geçtiler ve sosyalist hareket mağlûp oldu.

1933 de, Almanyadaki faşizm tecavüzü, işçi ve köylü arasında tam bir birlik olmayışından faydalandı ve faşizm muzaffer oldu.

İspanyadaki mücadelenin ilk merhalesinde köylüler işçilerle birlikte hareket ettiler ve faşizm mağlûp oldu. Fakat ikinci merhalede goşistlerin ve troçkistlerin yanlış şiarları ve mülkiyet düşmanlığı formülleri köylüleri korkuttu ve onların faşist saflara katılmalarına ve bu sebeple de emekçi sınıfının yenilmesine yol açtı.

Çin'de, işçilerle köylüler arasındaki işbirliği Çan - Kay - Şek-in istibdadını yıktı ve milli kurtuluş dâvasını zafere ulaştırdı ve neticede halk iktidarı gerçekleşti.

Bu gün Fransada olduğu gibi dünyanın bütün kapitalist memleketlerinde de, faşistler köylüyü avlamak, kandırmak ve onun işçilerle işbirliği yapmasına mâni olmak için son derece gayret göstermektedirler.

Faşistler bütün faaliyetlerini sistemli bir surette ziraat mıntakalarına, köylünün hayat sahalarına yaymakta ve onları işçi sınıfına karşı mücadeleye sevk etmek için hususî partiler (İşçi Partisi, Köylü Partisi) gibi teşkilât içinde toplamaya çalışmaktadırlar. Ayni zamanda faşistler köylülerin millî hissiyatını körükleyen demagojileri elden bırakmamakta, Marksçıları, demokratları yabancı ajanlar gibi tanıtmaya, kendilerini küçük mülkiyet koruyucusu ve büyük sermaye düşmanı gibi göstermekte ve sosyalistleri toprak mülkiyetinin aleyhtarları olarak itham etmekte ve bir kelime ile işçi - köylü ittifakının meydana gelmemesi uğrunda gayret sarfetmektedirler.

Bütün bu faaliyetlerin Türkiyede şuurla yürütüldüğünü bilmekteyiz.

Türk sosyalistlerine, işçilere ve onların rehberlerine şu gerçeği bir defa daha tekrarlamak isterim:

Bilhassa Türkiyede, köylüler, işçilerin sosyal mücadelesine katılmadıkları müddetçe sosyalizmin gerçekleşmesi daima gecikmeğe mahkûmdur.

Türkiye için son derece ehemmiyetli olan işçi - köylü beraberliğinin esasları üzerindeki izahatı gelecek sayıya bırakıyorum.

E. A. M.

TOPLANAN KİTAP

Bundan bir müddet önce yayınlanan «Nâzım Hikmet» isimli kitap toplattırılmıştır.

İlerilik - Gerilik babında

İlerilik, sosyal düzenle teknik yeniliği insanlığın hizmetine vermek, bütün fertlere eşit hak ve eşit imkân tanıyan hukuk nizamı kurmak ve emperyalizme karşı savaşmaktır.

Yazan: Avukat M. Faiz Turhan

İlerilik, gerilik konuları son yılların başlıca önemli tartışmalarına yol açtı. Bence bir diğer deyimle ilerilik, inkılâpçılık; gerilik ise irticadır. Yirmi beş yıllık mazisi olan yeni gidişimizin ve anayasa hükümlerinden başlıcası inkılâpçılık olduğuna göre, aydınlarımızın topunun ilerilik taraftarı olması gerekir. Oysa ki görünüşte de hâl budur. Dincisinden, tarikatçısından tutun da solun en soluna kadar hemen her kes ilerilik denen şeyi dilediği kılığa sokup ortalığa, halk oyunun nazarı dikkatine sürüyor. Geriliğin diğer bir ismi bu kestirme yoldan ilerilik oluveriyor. "Din işi devlet işinden ayırt edilsin" diyen de, basit mantık oyunları ile henüz korkunç cehaletten kurtulamıyanları peşlerinden sürüklemeğe uğraşanlar da "Vicdanlara hükmetmiyelim. Her kes dininde, imanında serbettir" diyenler de sözde ileriliği savunuyorlar.

Fakat ilerilik nedir? Gerilik nedir? İlerilik kılık ve kisvesine bürünmüş irtica nedir? Böyle birşey olabilir mi? Bunları belirtmek, halka duyurup tanıtmak aydın kişinin ödevi olmak gerekir. Lâkin bu ödevi ödev bilecek aydın kişiyi nereden bulmalı? O, aydın kişi ki, ya bir günü öteki güne yamamağa uğraşan düzenin köleliğini yapmakte, yahut da oportinizmin fâsit çemberi içinde şaşırmış, veyahut da ifrat ve tefrit'in kutuplarında ayakları toprağa basamıyor durumdadır. Bunun dışında kalan sayısı belli bir kısım hür düşünceli, namuslu ve gerçek aydın kişinin de bu çeşitli tertipler ve durum karşısındaki içler acısı hali de gözler önündedir. Diğer bir hususta son yıllarda hemen her konuda kendini gösteren düalite (ikilik) âdeta bu konuda da iş başındadır.

İlerilik, sosyal düzenle teknik yeniliği insanlığın hizmetine vermek, normal sağlamlığını temin etmek, bütün fertlere eşit hak ve eşit imkân tanıyan hukuk nizamı kurmak, hurafe ve bâtılı yok etmek, emperyalizme karşı savaşmak, bağımsızlık için gözü budaktan esirgememektir. Bu, bir cümle içine sığdırdığımız hususları, XX. yüz yılın kurtuluş ışığını büyük kitlelere tanıtan sosyalizm doktrininde ve ancak onun tatbikatında bulabiliriz. Onun için kısaca ilerilik demek, sosyalizm demektir, dersek hiç te kehanette bulunmamış oluruz.

Sosyalizm ilerilik olduğuna göre ve birden fazla gidiş ilerilik aynı zamanda ilerilik olmıyacağına göre, sosyalizmin dışında kalan diğer gidiş ve doktrinler mevcut şartlar muvacehesinde geri doktrin olarak tarihi rolünü tamamlamış, inanış olarak kitleye telkin olunamıyacak keyfiyettedir. Her nedense bizde mevcut gidişin ve geriliğin mağşuş hücumlarına maruz kalan bu inanış bir türlü gelişmemiştir. Ancak İngilterede İşçi Partisi normal seçimler sonunda iktidara gelince (Bu partinin programı sosyalizandır) âdeta akılları başlarına gelen bazı iktidar mensuplarının sosyalizmden bahsetmeğe başladıkları görülmüştür. Hattâ yirmiş beş yıllık keyfî ve inhisarcı gidişin tek mes'ulü anti demokratik C. H. P. sosyalizmi kendine mal etmeğe ve bu partinin öteden beri sosyalist olduğu söylenmeğe başlanmıştır.

Yirmi beş yıldır devamlı olarak iktidarda kalan bu partinin, devlet kapitalizminden, 18. yüz yılın doktrini olan liberalistliğe kadar varan türlü iktisadî gidişi içinde, herhangi bir sosyalist karakter ve hareket olmadığını serahaten söyliyebiliriz. İlim ve akıldan kuvvet alarak onların Suigeneris (kendine mahsus) sosyalistliklerini kendilerine bağışlamak gerekir.

İkinci bir hususta sosyalizmle komünizmin karıştırılması sosyalistlerin harici telkin ve tertiplerin adamları olarak halk oyuna tanıtılması üzerinde durulması gereken bir konudur.

Sosyalistler komünist, yâni bolşevik değillerdir. Hayatın daha ileriye varması, fertlerin insanca hak ve imkânlara kavuşması, dinin bir inanü olarak sadece vicdanında kalması, toplum için din tertipleri ile gerilik telkinleri yapılmaması, istihlâk ve ihtiyaç saik ve sebebi ile istihsal yapılması, millî servetin fert elinde toplanmayıp topluma ait olmasını sağlamak sosyalizmin en ilkel gayesidir. Bunlar dışında bir sıfatı da vatan bütünlüğüne ve hangi istikametten gelirse gelsin emperyalizme ve saldırganlığa karşı ölüm ve dirim savaşını en mukaddes ödev saymasıdır.

İlerilik - gerilik konusunda sosyalizmin ilerilik olduğunu söyledikten sonra geriliğin ne olduğunun âşikâr olarak ortaya çıktığını görürüz. Şimdi de olaylardan ilham alarak söyliyelim. Parti programı inkılâpçılık olan ve anayasa hükmü olarak kabul eden C. H. P., lâik okula din dersi koyduğu için, şahsî sermaye yanında devlet kapitalizminin doğmasına yarayan iktisadî teşekküller meydana getirdiği için, eşit hak yanında kanunlarda eşit imkân meydana getirmediği için, daha buna benzer bir çok hususlardan dolayı geridir. Memleketimizde şuursuz muhalefeti organize eden diğer parti teşekkülleri ise, büyük kitlelerin ancak geri temayüllerine cevap verir durumda oldukları ve kitle ihtiyaçlarına sâkit kaldıkları için gerdir. Bunların içinde ve dışında türlü maksat ve gayelerle artan irtica, memleketi yüz yıllar gerisine götürmek amacı ile hareket halindedir. Şimdi, ileri - inkılâpçı kuvvetler ilk iş olarak lâisizmi, geriliğin istismar ve mağlûbiyetine uğratmamak için savaşmak zorundadırlar. Yoksa çorap söküğü gibi gidecektir. Lâikliğin ardından inkılâpçılık, inkılâpçılığın ardından cumhuriyetçilik, cumhuriyetçiliğin ardından milliyetçilik ve bunların sonunda da istiklâl.....

Eğer bu memleketin öz aydınları ve demokratik unsurları esaslı bir surette birleşip sosyalist hareket meydana getirmezlerse, türlü kılıktaki yobaz ve mürtecilerin:

— Şeriat isteriz, hilâfet isteriz, hattâ padişah isteriz avazelerini ve feryatlarını duyarsak hiç şaşmıyalım.

NOT: "Aydın kişinin tarihi ödevi" adlı yazıda başlık özetinde ikinci cümle "Akışa karşı gelmeğe yeltenenler de, akışın cereyanından kendilerini kurtarmağa çalışacaklardır" şeklinde yazılmıştır. Son kelimenin "Kurtaramazlar" olarak düzeltilmesi rica olunur.

Sosyalizmin Ana Hatları

Baştarafı 1 de

yanlış şiarlar ortaya atmaları bu kusurların başında gelir. Köylülerin sosyal mücadeledeki rolleri ve sosyalist zaferin kaybedilmesinde nasıl mühim bir unsur olduklarını şu misaller pek açık göstermektedir:

Türk emekçileri ve onların rehberleri bu güne kadar köylü kitlesi ile hiç bir irtibat kuramamışlar ve çok defa da atılan yanlış ve hatalı şiarlarla, kulaktan kulağa köylüyü kendi dâvasına düşman etmişlerdir.

1848 de Paris işçilerinin ayaklanmasında köylüler bu harekete katılmadıklarından ayaklanma kolaylıkla bastırıldı.

1871 Paris Komünü köylüye istinad etmedi ve yenildi.

1917 ihtilâli işçi ve köylü beraberliği sayesinde muzaffer oldu.

1919 da Macaristanda sosyalizm ilân edildi. Fakat köylüler muhalif safa geçtiler ve sosyalist hareket mağlûp oldu.

1933 de, Almanyadaki faşizm tecavüzü, işçi ve köylü arasında tam bir birlik olmayışından faydalandı ve faşizm muzaffer oldu.

İspanyadaki mücadelenin ilk merhalesinde köylüler işçilerle birlikte hareket ettiler ve faşizm mağlûp oldu. Fakat ikinci merhalede goşistlerin ve troçkistlerin yanlış şiarları ve mülkiyet düşmanlığı formülleri köylüleri korkuttu ve onların faşist saflara katılmalarına ve bu sebeple de emekçi sınıfının yenilmesine yol açtı.

Çin'de, işçilerle köylüler arasındaki işbirliği Çan - Kay - Şek-in istibdadını yıktı ve millî kurtuluş dâvasını zafere ulaştırdı ve neticede halk iktidarı gerçekleşti.

Bu gün Fransada olduğu gibi dünyanın bütün kapitalist memleketlerinde de, faşistler köylüyü avlamak, kandırmak ve onun işçilerle işbirliği yapmasına mâni olmak için son derece gayret göstermektedirler.

Faşistler bütün faaliyetlerini sistemli bir surette ziraat mıntakalarına, köylünün hayat sahalarına yaymakta ve onları işçi sınıfına karşı mücadeleye sevk etmek için hususî partiler (İşçi Partisi, Köylü Partisi) gibi teşkilât içinde toplamaya çalışmaktadırlar. Ayni zamanda faşistler köylülerin millî hissiyatını körükleyen demagojileri elden bırakmamakta, Markscıları, demokratları yabancı ajanlar gibi tanıtmaya, kendilerini küçük mülkiyet koruyucusu ve büyük sermaye düşmanı gibi göstermekte ve sosyalistleri toprak mülkiyetinin aleyhtarları olarak itham etmekte ve bir kelime ile işçi - köylü ittifakının meydana gelmemesi uğruna gayret sarfetmektedirler.

Bütün bu faaliyetlerin Türkiyede şuurla yürütüldüğünü bilmekteyiz.

Türk sosyalistlerine, işçilere ve onların rehberlerine şu gerçeği bir defa daha tekrarlamak isterim:

Bilhassa Türkiyede, köylüler, işçilerin sosyal mücadelesine katılmadıkları müddetçe sosyalizmin gerçekleşmesi daima gecikmeğe mahkûmdur.

Türkiye için son derece ehemmiyetli olan işçi - köylü beraberliğinin esasları üzerindeki izahatı gelecek sayıya bırakıyorum.

E. A. M.

REALİTE - İDEAL SENTEZİ

Evet, Hürriyete Doğru ..!

Yazan: O. İNSANCI

Yurdumuzda hummalı bir faaliyet hüküm sürüyor. Halk topluluğunda bugüne kadar rastlamadığımız bir kaynaşma başladı; bir volkanın indifadan evvelki hâlini andıran garip ve esrarlı bir kaynaşma, insana ürperti ve huşu telkin eden bir kaynaşma. Derinden derine gelen uğultuların tonu gittikçe artıyor. Kımıldanmalar hareket şeklini aldı. Muztarip, neş'eli, rahat, hasta, fakir, zengin bütün vatandaşların gırtlaklarından çıkan sesler aynı sihirli kelimeyi ifade ediyor. Memleket semalarında uğultulu akisler halinde çınlayan aynı kelimenin musikisini, tatlı ve ürpertici musikisini dinliyebilirsiniz. Dinleyin bakın, iyi dinleyin; bu sesler hürriyeti terennüm ediyor, bu sesler hürriyet istiyor, bu sesler hürriyetin hasretini haykırıyor. Kulağınızı verin bu seslere, bakın dinleyin: «Hürriyet, hürriyet isteriz, hürriyete doğru!..» Ve karanlık ufuklarda bir yıldız gibi yanıp, sönen, bir nârı beyzâ gibi parlayan şu kızıllığı görüyor musunuz? İşte hürriyet odur. İnsanlarımızın gözleri ona çevrilmiştir. Dikkatler onun üstündedir. Sevgili O'dur. Sevgili hürriyet... Ve o sevginin ifadesi: Hürriyete doğru!

İktidarda aynı hasret, burjuvada ayni hasret, halkda aynı hasret.

Tarihî materyalizmin ilmî esaslarını cerheden bir vakıa; hasım sınıflarda müşterek gaye: Hürriyete doğru!.. Tezadlı bir cemiyetde tezadsız bir sosyal akış: Hürriyete doğru!.. Evet; inkâr edilemez bir gerçek karşısındayız; istismar eden zengin sınıf ve istismar edilen yoksul halk evlâtları aynı iştiyakla saldırıyorlar: Hürriyete doğru!..

Biri sevmek, biri boğmak için!..

Halbuki hürriyet; henüz erişilemeyecek; sevilemeyecek ve kurtarılamıyacak kadar uzaklardadır. Vatan şairi Nâzım Hikmet; millete verdiği açık istidaya canını pul yerine kullanan koca şairimiz Nâzım Hikmet ise şuracıkta, burnumuzun dibindeki taş duvarlar arasında ölümünü bekliyor.

O bize canını veriyor, biz ona ne vereceğiz?

İLMİN IŞIĞINDA

EVRİM İÇİNDE DEVRİM VE DEVRİM İÇİNDE EVRİM

İki yol vardır bu işte:

I — Burjuva hareketine önümüzde bir üçüncü dünya savaşının korkusu içinde değil de vaktile, sırasında başlamış olan memleketlerde halk egemenliğinin gerçekleşmesi, bu gün artık çok kolaylaşmıştır. Başka deyimle oralarda rahime düşen tohum gelişip uzviyet olmuş, iş doğuma kalmıştır. Oralarda 1789 danberi alabildiğine geniş bir hürriyet havası içinde herşey gelişti, teşkilâtlandı.. Öyle ise, bütün Avrupa derece derece bizden ileri bir durumdadır. Avrupada olup bitenler evrimin neticesi olan devrimlerle açıklanır. Buna batının tarihini göz önüne alarak "Evrim içinde devrim diyorum.

II — İkinci yola, yani bize gelince; Burjuva hareketi üçüncü dünya savaşının korkusu içinde başladı. Çok geç ve çok güç şartlar içinde.. Tanzimattanberi olup bitenlere, rahime düşen bir tohumun gelişmesi olarak bakmak isterdim. Mümkün değil. Köylünün hayatında hiçbir kımıldama olmadı. İşçi sınıfı devlet kölesi durumundadır. "Grev istemem" diyor.. Klik'in istibdadı bütün sınıfları baskı altında tutup birbirlerile birleştirdi, sadece klik Avrupalılaştı..

Bizim burjuvazi o kadar çılızdır ki, 1908 i Mahmut Şevket Paşanın, 1923 ü yine askerlerin rehberliğinde yaptı. Biz sivil devrim nedir bilmeyiz. Bugünkü burjuva hareketi sivil harekettir ve baştaki askerî kliği temizlemek istiyor. Bu kliğin adı C. H. P. dir. Şimdi; Burjuvazi iktidara geçecek, sonra işçi şuuru inkişaf edip yıllarca sonra nihayet işçi de iktidara geçecek sananlar var. Bunlar Avrupacılık yapıyorlar. Tarihî gelişmemizi bilmiyorlar. Türkiyede, haydi Tanzimattanberi diyelim hatır için - başlayan burjuva hareketinin yarı yolunda hürriyet köylü kütlelerine iniyor. Bu halk kütleleri ezeldenberi sefil, aç, çıplak ve perişandır. Hürriyet köle işçilere doğru iniyor...

Bu devrim olacak beyim.. Evrim ondan sonra devam edecek. Buna şarkın tarihini göz önüne alarak "Devrim içinde evrim" diyorum.

TOPLANAN KİTAP

Bundan bir müddet önce yayınlanan «Nâzım Hikmet» isimli kitap toplattırılmıştır.